

Handläggare: Madeleine Hagerth
Telefon: 08 - 508 21 051

Till
Älvsjö stadsdelsnämnd
2012-04-19

Skrivelse om hur stadsdelsförvaltningen arbetar med hbt-frågor

Förvaltningens förslag till beslut

Stadsdelsnämnden godkänner detta tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Lars Arvidsson
Stadsdelsdirektör

Margareta Hamrén
Avdelningschef

Göran Sjödin
Verksamhetsområdeschef

Eva Frykler
Verksamhetsområdeschef

Sammanfattning

Ledamoten Sebastian Wiklund (V) anmälde en skrivelse till Älvsjö stadsdelsnämnd 2011-11-24, som övriga ledamöter ställde sig bakom. Enligt skrivelsen har Stockholms läns landsting antagit en hbt-policy, som Stockholms stad har en del att lära av.

Förvaltningen menar att det är viktigt att arbeta för att bekämpa fördomsfulla betenden och normer när det gäller hbt-personer och andra grupper som riskerar att bli diskriminerade. I Älvsjö stadsdelsnämnds jämställdhets- och mångfaldsplanen finns bl.a. skrivningar som rör diskriminering eller trakasserier på grund av sexuell läggning. Förvaltningen menar att det inför kommande revidering av stadens riktlinjer som behandlar jämställdhets- och mångfaldsarbete *Lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter* finns skäl för att däri beakta och förstärka hbt-perspektivet ytterligare. Utbildning för att höja personalens kompetens kring hbt-frågor är viktig och förvaltningen föreslår att detta bör samordnas centralt i staden.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom kansli- och serviceavdelningen i samarbete med verksamhetsområde barn, ungdom och vuxna samt verksamhetsområde funktionsnedsatta och äldre. Ärendet har behandlats i förvaltningsgruppen och i rådet för funktionshinderfrågor 2012-04-12 samt i pensionärsrådet 2012-04-11.

Bakgrund

Ledamoten Sebastian Wiklund (V) anmälde en skrivelse till Älvsjö stadsdelsnämnd 2011-11-24, som övriga ledamöter i nämnden ställde sig bakom, bilaga 1.

Stockholms läns landsting har antagit en hbt-policy, bilaga 2. Enligt skrivelsen har Stockholms stad en del att lära av denna policy, som har tre övergripande mål; synliggörande, kompetens och bemötande.

Följande frågor har ställts till förvaltningen;

- Vilken kompetens har personalen inom äldreomsorgen att på bästa möjliga sätt kunna bemöta äldre hbt-personer som under sin livstid ofta varit tvungna att dölja sin läggning?
- Vilken beredskap har personalen inom individ- och familjeomsorgen att med respekt kunna bemöta samkönade par och ensamstående hbt-personer?
- Hur uppmärksammar personalen på förskolorna att det finns många barn som lever i så kallade regnbågsfamiljer?
- På vilket sätt har man ett hbt-perspektiv i stadsdelens externa och interna information? Förekommer även samkönade par i de bild- och textmaterial som produceras?
- Får stadsdelsnämndens personal utbildning i hbt-kunskap? Hur sker det i så fall?
- Har hbt-frågor en självklar plats i preventionsenheten fält och fritids arbete?
- Har förvaltningen beredskap för att möta hbt-personer inom miljöer med historia från andra delar av världen och då i synnerhet i miljöer där så kallad "heter" förekommer?

Förvaltningens svar och synpunkter

Förvaltningen menar att det är viktigt att arbeta för att bekämpa fördomsfulla betenden och normer när det gäller hbt-personer och andra grupper som riskerar att bli diskriminerade.

I jämställdhets- och mångfaldsplanen, som är en bilaga till Älvsjö stadsdelsnämnds verksamhetsplan, finns bl.a. skrivningar som rör diskriminering eller trakasserier på grund av sexuell läggning. Däremot finns ingen särskild hbt-policy.

Nedan följer en redovisning för varje enskild fråga;

Vilken kompetens har personalen inom äldreomsorgen att på bästa möjliga sätt kunna bemöta äldre hbt-personer som under sin livstid ofta varit tvungna att dölja sin läggning?

Det finns ingen specifik utbildning för personalen. Arbetet utgår från Stockholms stads värdegrund för äldreomsorgen och präglas av individualisering, självbestämmande och respekt för den äldres integritet. Förvaltningen förhållningssätt är allas lika värde oavsett sexuell läggning.

Vilken beredskap har personalen inom individ- och familjeomsorgen att med respekt kunna bemöta samkönade par och ensamstående hbt-personer?

Enheten för barn och familj

Inom enheten för barn och familj finns åtaganden kring att möta alla personer man möter med respekt och förståelse. I mötet med ungdomar använder man könsneutrala benämningar kring deras relationer för att skapa en öppenhet kring att det kan vara en partner av samma kön. Personalen möter ungdomar i en omvälvande fas av identitetsutvecklingen och ser det som en viktig uppgift att stärka och stödja dem utifrån det.

I mötet med föräldrar, och de ibland mycket komplicerade familjenätverk, som barn av idag kan leva i, finns en förförståelse kring så kallade regnbågsfamiljer. Personalen möter också samkönade personer/hbt-personer i samband med våld i nära relationer, där man stödjer utifrån behov, med respekt för individens önskemål och barnet i fokus.

Inom familjerätten finns erfarenhet av att möta samkönade par i frågor kring adoption och fastställande av föräldraskap. Arbetsgruppen är relativt ung och tillhör en generation, där öppenhet kring frågor rörande samkönade relationer och hbt-personer vanligtvis inte uppfattas som laddade och där det finns kännedom och engagemang i frågan. Sammantaget möter enheten för barn och familj, människor i och kring omständigheter, där de ständigt måste förhålla sig till att inte alltid utgå från en heteronormativ ordning.

Stadsdelsförvaltningarna i Älvsjö samt Hägersten-Liljeholmen driver tillsammans Ungdomsmottagningen i Midsommarkransen. En av medarbetarna har gått en speciell certifierad utbildning kring dessa frågor, vilket innebär att de på Ungdomsmottagningen bevakar hbt-frågorna speciellt. I övrigt väntar de på den utbildning som landstinget ska genomföra i dessa frågor.

Enheten för vuxna

Personalen har både kollegor och klienter som lever i samkönade relationer och de som arbetar inom socialtjänsten har ofta setts som ”toleranta”, eftersom samkönade relationer inte är något ”konstigt”. Personalen talar om bemötandefrågor t.ex. att i mottagningsamtalet inte fråga en kvinna om hon lever med ”en man” eller fråga mannen om han har ”en fru”, utan man använder könsneutrala begrepp såsom person/partner/sambo.

Det står tydligt i riktlinjerna hur samkönade par inom ekonomiskt bistånd ska registreras. De som t.ex. är i processen könsbyte får själva avgöra om man vill bli kallad han eller hon d.v.s. själva definiera sitt kön. Detta gäller även transsexuella. Enheten har även hjälpt hbt-personer som mått dåligt att få hjälp av särskilda mottagningar för just hbt-personer.

Hur uppmärksammar personalen på förskolorna att det finns många barn som lever i så kallade regnbågsfamiljer?

Förskolepersonal är skyldig att arbeta målinriktat för att förebygga och förhindra diskriminering, trakasserier och kränkande behandling med avseende på alla diskrimineringsgrunder bl.a. sexuell läggning.

En likabehandlingsplan ska enligt skollagen upprättas. Förskolecheferna i Älvsjö kommunala förskolor har fått en handledningsmall för att upprätta en likabehandlingsplan för varje förskola. Likabehandlingsplanen revideras årligen.

På vilket sätt har man ett hbt-perspektiv i stadsdelens externa och interna information? Förekommer även samkönade par i de bild- och textmaterial som produceras?

Nyheter och informationen på intranätet handlar inte om parrelationer och bilderna föreställer verksamhet, enskilda medarbetare eller symboler. Älvsjö stadsdelsförvaltning har ingen egen webbplats utan ingår i www.stockholm.se. Förvaltningen för-

söker alltid att visa på mångfald och undvika schablonbilder av familjer och parrelationer i de bilder som läggs ut på webbplatsen och i annonser. Bilderna som används hämtas från stadens gemensamma bildbank. Det har hittills inte funnits ett hbt-perspektiv i den externa och interna informationen och inte heller i de fotografier som man använt sig av.

Får stadsdelsnämndens personal utbildning i hbt-kunskap? Hur sker det i så fall?

Personalen har inte fått någon särskild utbildning i hbt-kunskap.

Har hbt-frågor en självklar plats i preventionsenheten fält och fritids arbete?

Enheten för fritid

Med fritidens värdegrund som plattform så arbetar personalen hela tiden med dessa frågor och hur de ska bemöta de ungdomar som är i verksamheten. Personalen tror på öppenhet, transparens och högt i tak. Att alla får en möjlighet att vara sig själva i en trygg miljö är självklart. Personalen håller diskussionen vid liv och bemöter alla på samma sätt.

Personalen deltar i seminarier och utbildningsdagar kring dessa frågor och har under åren också gjort flera studiebesök på Egalia (hbt fritidsgård) dit personalen även försöker slussa hbt-ungdomar.

Har förvaltningen beredskap för att möta hbt-personer inom miljöer med historia från andra delar av världen och då i synnerhet i miljöer där så kallad "heder" förekommer?

Enheten för barn och familj

Heder och hedersrelaterat våld har under de senaste åren varit en fråga som diskuterats inom barn och ungdomsvården inom hela staden. En handbok kring bemötande och utredning av hedersrelaterat våld har tagits fram av Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning och därefter stegvis implementerats i stadens utredningsarbete. Inom ramen för detta har frågor som rör pojkars, homosexuellas och hbt-personers utsatthet i dessa sammanhang blivit synliga och uppmärksammas på ett nytt sätt. "Våga fråga" är ett begrepp som socialsekreterare tar fasta på i utredningsarbetet.

Enheten för vuxna

En av socialsekreterarna har under 2011 gått en universitetskurs gällande hedersvåld. Alla som kommer till enheten är välkomna oavsett kön, sexuell läggning, religion eller hudfärg. Personalen vill genom sitt bemötande ”normalisera” att man kan ha en annan sexuell läggning än den heterosexuella. Enheten kan utan problem ta emot personer med annan sexuell läggning än den heterosexuella. Personalen är så ”open minded” att frågan blir konstig. Alla har rätt att få ett respektfullt bemötande och personalen är också beredd på att folk lever sina liv i olika familjekonstellationer och har olika sexualitet.

Förvaltningens förslag

I staden finns riktlinjer som behandlar jämställdhets- och mångfaldsarbete *Lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter*. Riktlinjerna innehåller bl.a. en checklista för utformning av jämställdhets- och mångfaldsplanerna i stadens förvaltningar och i dokumentet finns beskrivet en viljeyttring om lika behandling samt mot kränkande särbehandling. Förvaltningen menar att det inför kommande revidering av riktlinjerna finns skäl för staden att däri beakta och förstärka hbt-perspektivet ytterligare.

Utbildning för att höja personalens kompetens kring hbt-frågor är viktig. Det kan vara svårt för verksamheterna att själva komma fram till relevanta åtgärder, när det gäller synliggörande, kompetens och bemötande. Utbildning i hbt-frågor bör därför samordnas centralt i staden.

Förvaltningen föreslår därmed att stadsdelsnämnden överlämnar detta tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Bilaga

1. Skrivelsen; Hur arbetar stadsdelsförvaltningen med hbt-frågorna?
2. Hbt-policy för Stockholms läns landsting.